

Proti proudu

Miloš Balabán

Minulý týden se stal jedním z důležitých milníků v dalším vývoji Západu. Dvě mocnosti, které po čtyři staletí určovaly jeho vývoj – Británie a USA –, předestřely celému světu novou politickou strategii. Jak Donald Trump, tak Theresa Mayová jdou přitom evidentně proti globálnímu proudu se svým prioritním důrazem na národní zájmy. Evropa je zaskočena. Má být proč. Nebyla zvyklá poslouchat z Washingtonu takový inaugurační projev nastupujícího prezidenta. Iluze o tom, že Trump prezident se bude odlišovat od Trumpa ve volební kampani, vzala za své.

Trump Americe i světu sdělil, že „země nevzkvétá“, politikové jsou neschopní a odtržení od lidí. A že odted' se bude země řídit novou koncepcí: Amerika na prvním místě. Slíbil, že každé rozhodnutí o obchodu, daních, imigraci a zahraničních záležitostech se bude přijímat v zájmu amerických pracujících a rodin.

Země je extrémně zadlužena, k čemuž přispěl i Barack Obama, a dosud ji zachraňuje jen to, že dolar je celosvětovou rezervní měnou a tisk nových dolarů oddaluje „tvrdé přistání“. Mohou být Trumpovy plány receptem na tyto ekonomické problémy? Stěží. Nicméně izolacionistický model vede k tomu, že ve světě bude méně Spojených států, což se dotkne i jejich spojenců a Evropanů zvláště.

Těm zároveň dává vale Británie rozhodnutím o tvrdém brexitu. Další iluze o tom, že nakonec Britové dostanou rozum a budou v pozici jakéhosi „přidruženého člena“, vzala za své. Jistě, rizika vyplývající z absolutního rozchodu existují. Přesto nepodceňujme analytické schopnosti Britů založené na staletých tradicích jejich mocenské politiky.

Nepřišli k závěru, že krize EU je hlubší, než si i my myslíme, a že výhody plynoucí z ní v budoucnosti nepřevýší nevýhody? Stále doutná řecká a také italská krize, a pokud explodují, nemusí to Německo tentokrát utáhnout.

Přidejme k tomu další vlny uprchlíků, nezvládnuté teroristické útoky a málokdy akční unijní instituce, a máme před sebou perspektivu ekonomicky a bezpečnostně rozkolísané EU. Britové ale již budou mimo.

V minulém týdnu si k měnícím se mocenským siločarám řekla své i Čína ústy prezidenta Si Ťin-pchinga na Davoském fóru. A znepokojení západní politikové si po dvou politických šocích mohli vyslechnout poselství, že Čína, jež se nezřekla centrálního plánování ekonomiky, podporuje ekonomickou globalizaci jako příležitost, která může přinášet prospěch, a naopak odmítá protekcionismus.

Další důkaz, že „starý“ svět, kde hrál Západ prim, pomalu, ale jistě končí. Musíme na to myslet i u nás a přizpůsobovat tomu naši politiku. Není to snadné, jenže se tomu nevyhneme.